

Kamerun

Ephraim a Theresia Lukongovi

Vedoucí pár LPP z Kamerunu posílá pozdravy a referuje o své aktivitě v období od ledna do srpna 2013:

LPP má v Kamerunu 41 učitelských párů. Zaregistrováno (1. setkání) bylo 222 párů, z toho 138 pokračuje ve vyučování; 72 dokončilo celý 4-dílný kurz a jsou schopné správně aplikovat pravidla STM nebo hlenové metody* podle toho, ve které metodě se školily. Dvanáct párů se rozhodlo nepokračovat (bylo 5 neplánovaných těhotenství, 7 ztratilo zájem nebo se rozešly).

Neprodáváme učebnice mimo kurzy varování zkušeností Dr. McSweeney s Billingsovou metodou. Ona dala svou učebnici k dispozici do všech knihkupectví v Kamerunu a Nigérii k volnému prodeji. Mnoho lidé teď v Kamerunu tvrdí, že PPR nefunguje, protože si koupili knihu a neměli žádné učitele. Proto je naší *Stručnou učebnicu* možno koupit jen ve spojitosti s kurzem STM. Dostáváme pozitivní reakce.

Hrozba: Světová banka intenzívne a systematicky spolupracuje s našim zdravotníctvím v distribuci kontraceptiv v celé oblasti Kamerunu. Také IPPF se angažuje v programech „reprodukčního zdraví“ Asociace pro zdravé rodiny. Ale v solidaritě, kterou budujeme s učitelskými páry je síla, a povzbuzení pro budoucnost LPP v Kamerunu. Modlete se za nás a naše páry, protože LPP nemá peníze, a organizace proti životu v naší zemi mají bohaté příspěvky ze západu.

[*LPP v Kamerunu učí Billingsovu metodu negramotné, které nejsou schopni vést STM záznamy. I letos pošle LPP ČR Lukongovým 1.500 € (cca. 40.000 Kč) jako příspěvek na jejich živobytí v roce 2014.]

Z redakce

Omlouváme se, že se nám podařilo letos vydat pouze 4 čísla bulletinu. To souvisí s vydáním nové učebnice a revizí prezentací pro kurzy. Chceme to nahradit vydáním dalšího čísla hned v lednu.

Tomuto číslu přikládáme překlad brožury, od biskupa Klause Künga, zodpovědného za péči o rodinu při Rakouské biskupské konferenci. Je tak již třetím rakouským biskupem, který se k PPR pozitivně vyjádřil. Pokud vím, je to první biskupská konference v Evropě, která chce cíleně pomoci PPR propagovat stabilní manželství a rodiny s více dětmi. Bohu díky za to. Kéž by následovaly další.

DP

NOVINY Z RODINY LPP vydává pětkrát ročně jako členský bulletin Ústředí Ligy pár páru České republiky, o.s. David a Michaela Prentisovi, Fügnerova 143/9, 272 01 Kladno, tel: 312 686 642, e-mail: lpp@lpp.cz, internet: www.lpp.cz, číslo účtu: 215288 136/0300. Minimální členský příspěvek 150 Kč/12,- € ročně. Adresa na Slovensku: LPP, Manželia Jozef a Simona Predáčovci, Slovenskej armády 15, 953 01 Zlaté Moravce, tel.: 0908 722 055, 0915 971 191, e-mail: lpp@lpp.sk, internet: www.lpp.sk, číslo účtu: 207 215 6257/0200.

Kurzy PPR pro manžele a snoubence – 4 setkání po 2½ hodinách, většinou v měsíčních intervalech. Kurzovné: v ČR 300 Kč, v SR 15,- € za pár. Jsme vděční za příspěvky pro práci Ligy.

Noviny z rodiny

102. číslo členského bulletinu Ligy pár páru, prosinec 2013

LPP - LIGA PÁR PÁRU - SYMPATOTERMÁLNÍ METODA PPR

Do tmy na svet prišlo k nám Svetlo sveta...

Zažaté sviece na adventnom venci nech rozsvietia aj Vaše srdcia a pripravia sa na príchod malého Ježiška. Stíšme sa v tomto tichu a privítajme nášho Kráľa. Nech Betlehemskej Dieťa prinesie a rozmnoží pokoj, radosť, lásku a porozumenie vo Vašich srdciach. Nech Vaše srdcia horia ohňom Jeho večnej pravdy a Láskej.

Prajeme Vám všetkým pokojné a milostou naplnené Vianočné sviatky. V Novom roku 2014 veľa Božieho požehnania, aby ste dokázali ísť v ústrety Pravde, Čistote a Láske.

K tomu nech Vám aj nám pomáha modlitba pripisovaná sv.Františkovi:

*Pane, urob ma nástrojom svojho pokoja.
Daj, aby som vnášal lásku, kde panuje nenávist;
odpustenie, kde sa množia urážky;
jednotu, kde vládne nesvornosť.
Daj, aby som prinášal pravdu tým, čo blúdia;
vieru tým, čo pochybuju;
nádej tým, čo si zúfajú;
svetlo tým, čo tápu vo tmách;
radosť tým, čo smúti.
Pane, daj, aby som sa snažil skôr potešovať iných,
než aby mňa potešovali;
skôr chápať iných, než aby mňa chápali;
skôr milovať iných, než aby mňa milovali.
Pretože len keď dávame – nadobúdame;
len keď zabúdame na seba – nachádzame seba samých;
len keď odpúšťame - dostáva sa nám odpustenia;
len keď odumierame sebe – povstávame k večnému životu. Amen.*

Zo srdca všetkým našim členom, sympatizantom, čitateľom Novín z rodiny LPP a podporovateľom aktivít Ligy Pár Páru prajú

Peter a Zuzka Košťálovci, Jozef a Simona Predáčovci a David a Michaela Prentisovi, zodpovední za Ligu pár páru na Slovensku a v České republice.

Postřehy z kongresu INER

David Prentis

Na jaře jsme se s manželkou zúčastnili kongresu INER – organizace Dr. Rötzena. Měl jsem krátkou prezentaci, v níž jsem prezentoval ekologické kojení a knihu Sheily Kippleyové *Sedm zásad ekologického kojení*, a vyslechli jsme různé zajímavosti, o kterých chci krátce referovat.

Vliv manželského aktu na lidský mozek

Jedna účastnice referovala o endokrinologickém sympoziu. Bylo zjištěno, že koitus působí „endokrinologické tsunami“. Při vrcholu extáze produkuje přední lalok hypofýzy prolaktin, který působí, že neurony v mozku začínají tvořit mezi sebou síť. Mozky dvojice se jeden na druhého vzájemně nastavují. Jde o zrcadlové neurony, které působí, že se mezi těmi dvěma lidmi tvoří empatie: jeden přebírá solidaritu a zodpovědnost za druhého. Utváří se pevný vztah, aby ti dva zůstali spolu.

Pokud se ale rozejdou, dojde k velkému zklamání. Když se to stane opakováně, nebo je sexualita chápána jen jako zábava, mohou terapeuti očekávat „endokrinologické mrtvoly“.

Je zajímavé, že moderní věda potvrzuje starou moudrost lidstva, že pohlavní život patří pouze do manželství. Dnes se tento přístup považuje za katolický pohled na věc – z toho důvodu, že s malými výjimkami je katolická církev jediná, kdo tento morální přístup ještě zastupuje. V mládí jsem převzal toto učení od své metodistické církve; byla to společenská norma.

„Pilulka po“

Velkým tématem kongresu byla zpráva, že německá biskupská konference schválila postkoitální „antikoncepci“. Přičinou byl případ ženy po znásilnění, která hledala pomoc v katolické nemocnici v Kolíně nad Rýnem. Žena byla odmítnuta, ne proto, že byla nemocnice katolická, ale protože neměla vybavení pro forenzní testy po znásilnění; k tomu jsou určeny zvláštní nemocnice, většinou univerzitní. Média nicméně zahájila velkou kampaň proti katolické církvi, zejména jejímu odmítavému postoji vůči „pilulce po“. Kolínský arcibiskup Kardinál Meisner byl pod velkým tlakem, aby se k tomu vyjádřil. Radili mu lékaři, kteří tvrdili, že postkoitální prostředky působí pouze tak, že zabraňují ovulaci a tím i početí, nikoliv abortivně. Na to prohlásil kardinál Meisner, že je dovoleno, aby znásilněná žena brala prostředek, který zabraňuje početí. Nedovolené je však užívat prostředek, který by mohl působit smrt již počatého dítěte. Na to prohlásila německá biskupská konference, že je dovoleno brát postkoitální prostředky.

Otázkou však je, jestli existuje prostředek, který splňuje kardinálový podmínky. Dr. Rudolf Ehmann, člen předsednictva INER a emeritní gynekolog, který se dlouhodobě zabývá otázkami kolem antikoncepcí, nám vysvětloval způsob účinku dostupných prostředků. To jsou Levonorgestrel 1,5mg, který se dá požít do 72 hodin po styku a Ulipristalacetát 30 mg (UPA), který účinkuje

[Redakčná poznámka: Majitelia lekárni, ktorí rešpektujú vyhlásenie bioetickej subkomisie sú po ekonomickej stránke oproti tým druhým znevýhodnení. Patrí im nás obdiv, vďaka a úcta. Vítame a podporujeme preto iniciatívu Nakupujte v pro-life lekárňach, ktorá bola založená s cieľom podporiť týchto lekárnikov. Môžete sa o nej dozvedieť viac na <http://kormidlo.sk/nakupujte-v-pro-life-lekarnach/>.

Povzbudzujeme aj vás, naši čitatelia, ak máte takú možnosť, aby ste uprednostnili nákup liekov v týchto lekárňach a ak poznáte pro-life lekáreň, ktorá ešte v zozname nie je uvedená, aby ste kontaktovali občianske združenie Christin (vyveska@vyveska.sk), ktoré stránku prevádzkuje.

Zároveň povzbudzujeme majiteľov lekárni, ktorí sa hlásia ku katolíckej viere a zo strachu o svoju existenciu sa doposiaľ ešte nerohodli rešpektovať vyhlásenie KBS, ktoré je morálne záväzné, aby dôverou v Boha, ktorý nedopustí skúšať nás nad naše sily, ale s každou skúškou dáva aj milosť ju zvládnut, premohli svoj strach a pridali sa k šíreniu Kultúry života.]

Teológia jeho/jej tela – tip na knižku

Mária Schindlerová

S interpretmi teólogie tela Jána Pavla II. sa vraj roztrhlo vrece. Na Slovensku bol nedávno Christopher West, predtým Katrina Zeno. A teraz vo vydavateľstve Don Bosco vyšla knižka (nielen) pre mladých s názvom Teológia jeho/jej tela.

Mnohí o teológii tela ešte nepočuli nič. Iní zas knej pristupujú s predsudkami, lebo skôr, akoby sa s touto tému zoznámili, počuli kritiku na tých, ktorí sa ju snažia sprístupniť.

Knižka, ktorú chceme dnes dať do pozornosti, sa nesnaží prerozprávať celú teológiu tela „po svojom“. Napísal ju Jason Evert, ktorý má aj s manželkou skúsenosti, ako tému povolania k láske sprostredkovať mladým ľuďom.

Chlapcom i dievčatám sa prihovára od srdca.

Knižka má dve časti – z jednej strany hovorí o chlapcoch, z druhej o dievčatách. Môžete si vybrať, odkiaľ začnete čítať – začiatok je spredu i od zadu. Autor hovorí zrozumiteľnou rečou pre mladých o mužskosti i ženskosti, o čistote a jej kráse, o povolaní, ktoré je vpísané do nášho tela. Svoje rozprávanie dopĺňa príbehmi, skúsenosťami a citáciemi rôznych autorov. Knižka je biblická – ako aj celá teológia tela Jána Pavla II. má svoj biblický základ.

Rozsahom i formátom je toto dielko nevelké a zmestí sa aj do tašky či ruksaku. Text je obohatený o plnofarebné fotografie a zvýraznené zaujímavé myšlienky na okraji strán.

Ak hľadáte tip na vhodnú knižku pre dospievajúcich – skôr tých, ktorí sú na strednej škole – túto publikáciu iste odporúčame. Objednať si ju môžete za 6,30 € (+poštovné a balné) z ponuky LPP na www.lpp.sk a samozrejme v kníhkupectvách s náboženskou literatúrou.

témach v priestore, kde čaká v tesnej blízkosti ďalších niekoľko pacientov (niekedy veľmi dychtivých počúvať a ďalej hovoriť), je značne nedostojné a nedáva možnosť obsiahlejšieho výkladu. Iným aspektom pri výdaji je nedostatok času pre rozvinutie potrebného dialógu. Diagnóza uvedená na lekárskom predpise tiež nemusí byť určujúca. Stáva sa, že pacientka má predpísanú hormonálnu antikoncepciu na terapeutické účely a predsa je uvedená diagnóza: antikoncepcia.

• rozdielnosť názorov

Ked som hľadala pravdu, podľa čoho sa riadiť, ako konať, vypočula som si obrovské množstvo názorov, pohľadov, informácií. Nejednotnosť bola ako medzi kňazmi, tak aj medzi laikmi. V tomto vidím prácu Subkomisie pre bioetiku a vydanie jasného stanoviska ako veľmi užitočné a potrebné. Niektorí veriaci farmaceuti zvláštne vykladali obsah pojmu potrat, a tým deklarovali, že antikoncepcia potrat nespôsobuje. Myslím, že nazvať, vysvetlovať a obhajovať správanie sa sice dá rôznymi slovami, ale isté je, že ak sa vajíčko oplodní a tabletka alebo akýkoľvek iný prostriedok proti životu mu zabráni, aby nový život trval, je to vina nás, ľudí. Tých, ktorí sa na celom procese podieľame.

• „bezmocnosť“

Schválne som ju dala do úvodzoviek, lebo je len zdánlivá, i keď občas silno presvedčivá. Uvedomovala som si, že v lekárni sme akoby na konci celej púte. Keby sme totiž začali od začiatku: úcta k Bohu, úcta k človeku, vzájomná láska, úcta a dôvera medzi manželmi atď., nemuseli by sme riešiť mnohé fažké morálne dilemy. Neprišli by 14- roční chlapci a dievčatá pre prostriedky po, ustráchaná žena s monoklom na tvári pre „to, čo jej pomôže“, matka pre antikoncepciu pre dcéru, aj susedkinu, lebo idú na diskotéku ....

Ako teda v tomto bielom povolaní s mnohými skrytými čiernymi škvŕnami pracovať? Ako sa v danom momente, v jedinečnej situácii rozhodovať? Ako prejavíť ľudskosť človeku požadujúcemu antikoncepciu a zároveň ochrániť nový život, ktorý tá antikoncepcia zničí? Čo je správne robiť, ak zamestnávateľ necháva určitú slobodu v konaní alebo ak nechce prevziať zodpovednosť za dianie v lekárni, no očakáva zvyšovanie zisku? Hľadanie odpovedí je zložité. Vodítkom pri rozhodovaní mi najčastejšie bolo: Boha treba viac poslúchať ako ľudí. A tiež úprimná vernosť Bohu aj vtedy, keď naozaj neviem ako ďalej a v tej chvíli možno dočasne prehrám.

PharmDr. Zdeňka Šandriková, majiteľka lekárne sv.Kataríny v Bánovciach nad Bebravou

Ako majiteľka lekárne a kresťanka som sa potešila jasnému stanovisku Subkomisie pre bioetiku. Keďže som osobne zodpovedná za charakter našej lekárne, bolo potrebné sa po jasnom usmernení subkomisie zamyslieť, ako ďalej. Samozrejme, že urgentnú antikoncepciu a vnútromaternicové telieska sme v našej lekárni nevydávali ani predtým. V súčasnosti už aj farmaká určené na hormonálnu antikoncepciu, tzv.diagnóza „Z“, neexpedujeme. Dalo by sa očakávať, že týmto postojom prídeme o pacientky, ktoré si v našom meste môžu vybrať z veľkého počtu lekárni, ale nestalo sa tak.

Problémom pre farmaceutov však zostáva výdaj hormonálnej antikoncepcie na tzv. diagnózu „N“. Pacientky potrebujú od farmaceuta úplnú a zrozumiteľnú informáciu o lieku a zvlášť o jeho abortívnom účinku. Bola by som rada, keby spomínaná diagnóza bola liečená bez týchto farmák, čo zatiaľ, bohužiaľ, v našom regióne nevidím. Predsa je však pre nás, farmaceutov, veľkým požehnaním možnosť slobodne sa rozhodnúť nepracovať pre „kultúru smrťi“.

do 5 dní po styku. Vysvetlil, že účinek záleží na tom, ve ktoré časti cyklu došlo ke styku. Když byl styk v neplodnej časti cyklu, je užití prostredku pochopiteľne zbytečné. Na začiatku plodnej doby pôsobí ty prostredky stoprocentne oddálení termínu ovulace a tím i početi. Čím více se ale blíží termín ovulace a začíná růst hladina luteinizačního hormonu (LH), tím je pravdepodobnosť, že prostredok zabráni ovulaci postupne nižší, a zvyšuje se pravdepodobnosť, že zabráni uhnízdzení embrya ve výstelce dělohy. Krátce pred ovuláciou je pravdepodobnosť, že prostredok zabráni ovulaci minimální. Levonorgestrel pak pôsobí postfertilizačne tím, že zabráni růstu výstelky dělohy tak, že není schopná přijmout zárodek.

Ulipristalacetát má podobnou chemickou struktúru ako mifepriston (RU-486) a pôsobí zablokováním progesteronových receptorov. V obou prípadech je pôsobení postfertilizačné, to znamená smrť již počatého embryonálneho človeka. Když uvážíme, že v prípade styku v době prítomnosti fertilizace schopného vajíčka môže dojít k početí dítěte již pouhou hodinu po styku, nelze očekávať, že by v současné době dostupné prostredky byly bez postfertilizačného účinku efektívne. Zdá se, že vývoj efektívneho prostredku, ktorý by čistě bránil ovulaci bez ovlivnení nidace je veľmi nepravdepodobný.¹

V závěru môžeme konstatovať: vyjádření kardinála Meisnera je z hlediska učení katolické církve pravdivé. Problém je v tom, že žádný dostupný prostredok neodpovídá jeho stanoveným kritériím. Kardinál byl špatně informovaný lékaři, kteří by mu bývali měli dát přesnější informace. Proto neměla německá biskupská konference schválit používání „pilulky po“.

Je takové stanovisko vůči ženám po znásilnění kruté? V praxi jen velmi zřídka v této situaci dojde k početí; brání samotné trauma početi? Kdo ví? Pokud žena přece otěhotní, působí potrat ještě další trauma. Ženy, které se rozhodnou dítě porodit, jsou vesměs rády, že tak rozhodly. A proč má nevinné dítě zemřít? Nemůže za okolnosti svého početi.

Kojení při onemocnění AIDS

Dr. Ehmann je emeritním primárem nemocnice ve Stansu (Švýcarsko) a je stále činný. Jezdí do francouzský mluvící časti Kamerunu. Tam je rozšířený výskyt AIDS. Mají matky s AIDS kojit? V osobním rozhovoru vysvetlil Dr. Ehmann, že matka může bezpečně kojit své dítě, a to prvních 6 měsíců, pod přísnou podmínkou, že mu nesmí dávat žádný jiný pokrm nebo nápoj, ani kapku vody. Materinské mléko totiž tvoří ve střevech ochrannou vrstvu, která zabrání proniknutí viru AIDS do organismu dítěte. Jakýkoliv jiný pokrm by narušil tuto ochranu. Když matka podá dítěti jinou potravu, asi ve věku 6 měsíců, musí okamžitě přestat kojit. Tento přístup neodpovídá námi propagovanému ekologickému kojení, ale zajistuje nejlepší začátek pro dítě v nebezpečné situaci. Je to další důkaz hodnoty téměř zázračného pokrmu, kterým je mateřské mléko.

¹) Srov. Ehmann, R., Die Diskussion über die Wirkung der modernen „Pille danach“ in Deutschland (Diskuse o pôsobení moderné „pilulky po“ v Německu), Medizin & Ideologie 03/13, listopad 2013, str.6-14.

Vianočný darček pre Ligu

S dovolením pisateľky zverejňujeme jej slová, ktoré vnímame ako vianočný darček pre Ligu na povzbudenie všetkých, ktorí sa aktívne podielajú na podpore činnosti LPP:

Boh vám žehnaj za všetko, čo robíte pre druhých. V poslednej dobe sa dosť často diskutuje o sexuálnej výchove na školách.

Pamätam sa, ako som sa zúčastnila vašej prednášky, keď som mala 18 rokov. Veci, o ktorých ste vráveli, sa mi vtedy zdali pre mňa zbytočné, pretože som sa cítila mladá. Do manželstva bolo ďaleko a iný zmysel PPR som vtedy nevidela. (Prednáška bola súčasťou programu Animátorskej školy). Keď som svoju námetku vyslovila nahlas, spýtali ste sa ma, kolko mám rokov. Povedali ste mi, že je už načase, aby som sa týmito vecami začala zaoberať. Nejde ani tak o to, ČO ste mi povedali, ale skôr AKO ste to povedali. Teraz veľmi oceňujem, že okrem toho, že ste nás oboznámili s tým, ako funguje plodnosť človeka ste nezostali na čisto biologickej úrovni. Som rada, že súčasne pracujete aj na úrovni duševnej a duchovnej. A práve toto celkové poňatie sa mi veľmi páči. Takto prispievate k zdraviu človeka v najširšom zmysle slova.

Začala som sa viac zaujímať o svoje telo, cykly, kúpila som si literatúru a učila som sa poznávať samu seba po tejto stránke. A toto je to poznávanie vlastnej sexuality prispievajúce k zdravému psychickému vývinu osobnosti. Nie masturbácia, necking, petting s frajerom, ako nás to učili v škole (študovala som psychológiu). Okrem podpory osobnostného zrenia ste mi uľahčili život aj po praktickej stránke. Hoci som ešte nebola vydatá, sledovanie príznakov plodnosti mi pomohlo na deň presne určiť príchod mojej nepravidelnej menštrúácie.

Teraz som sa vydala a to, čo som sa naučila za posledných päť rokov, mi veľmi pomáha v manželskom živote.

Takže ďakujem a Boh vás žehnaj aj za to, ako ste pomohli mne :-),

Radka

[Redakčná poznámka: Príspevok Radky sme uviedli pod názvom Vianočný darček pre Ligu zámerne. Prišiel začiatkom decembra ako dar z neba, v čase, kedy bol pre nás veľmi dôležitý. Prečo?

Po spustení našej obnovenej stránky LPP, ktorá je bohatšia o viacero článkov a sekcií, sa k nám dostalo aj viacero negatívnych, provokačných a výsmešných reakcií. Našli sa aj takí, ktorí nás posielali na psychiatrické liečenie alebo naspať do stredoveku. A hoci neočakávame za našu prácu ľudskú odmenu, a uvedomujeme si, že naše snahy a aktivity sa môžu stretnúť s nepochopením, nevšimavosťou alebo odmietnutím takéto úprimné slová nám dodávajú silu v našej službe. Ďakujeme vám.]

[Kritika naši práce znamená, že se dábel vsteká – nelibí se mu. To je úspech. Kdyby nebyla dobrá, nerozčiloval by se. Je samozrejme smutné, že jsou lidé v takovém stavu nemilosti.

DP]

Aktuálne k téme: Predaj a výdaj hormonálnej antikoncepcie

26. októbra 2013 subkomisia pre bioetiku Teologickej komisie KBS vydala vyhlásenie k predaju a výdaju prípravkov hormonálnej antikoncepcie a iných prípravkov zameraných proti ľudskému životu v lekárňach. Text vyhlásenia je k dispozícii na web-stránke KBS:

<http://www.kbs.sk/obsah/sekcia/h/dokumenty-a-vyhlasenia/p/dokumenty-komisii-a-rad-konferencie-biskupov-slovenska/c/stanovisko-k-predaju-a-vydaju-pripravkov-hormonalnej-antikoncepcie>

Požiadali sme dve farmaceutky – zamestnankyňu lekárne a majiteľku lekárne ako oni vnímajú toto vyhlásenie a oslovili sme aj morálneho teologa, člena bioetickej subkomisie KBS, aby zodpovedal na otázky, ktoré nás v súvislosti s týmto vyhlásením zaujímali. Odpovede morálneho teologa prinesieme v prvom budúcoročnom čísle nášho bulletinu.

Bc.PharmDr.Zuzana Bronišová – donedávna zamstnankyňa lekárne

Mám za sebou približne dvadsať rokov praxe v lekárni. Hoci v súvislosti s vyjadrením KBS ohľadne predaja a výdaja hormonálnej antikoncepcie zaznieva v médiach veľa odmietania a kritiky, ja som toto stanovisko veľmi uvítala. Som rada, že je jasnejším vyjadrením a zorientovaním sa v danej problematike. Mnohí moji veriaci kolegovia, ktorí váhajú a sú neistí, alebo spochybňovaní v názoroch ako som to zažila ja, tak môžu s odvolaním sa na morálnu autoritu zreteľnejšie formulovať svoje postoje a čeliť tlaku, ktorý je na nich vyvíjaný. Pretože názory za život sú často interpretované ako vyhrané, puritánske, fanatické, zo stredoveku a pod. A niekedy sú takto označované napriek úprimným snahám vysvetľovať podstatu postojov za život.

Chcela by som poukázať na niekoľko faktorov ovplyvňujúcich prácu farmaceuta ako zamestnanca. Sú to postrehy zo života, teda sú mojím subjektívnym pohľadom, vychádzajúcim z vlastných skúseností.

• outsider, čierna ovca, biela vrana ...

Nazvite si to ako chcete, je to o tom istom. Skrátka ste vylúčení z kolektívu. A možno dlhé roky vediete život „sám vojak v poli“. Psychický tlak v práci, kde vás nielen neprijímajú, ale aj odmietajú, je dosť veľký. A zmeniť pracovisko je len dočasné riešenie. Smutné je, že aj my kresťania sa nevieme v tomto podržať. Pripisujem to vývoju osobnosti, totiž každý v poznáni rastieme postupne. Teda aj ja, aj tí kolegovia, ktorí majú nateraz voči mne odmietavý postoj pre moje „vyhrané“ názory, sa učíme. A to aj v otázkach života, v mravných a morálnych aspektoch.

• tlak zamestnávateľa

Priamy alebo nepriamy, prostredníctvom odoberania finančných prémii, materiálnych darov alebo iných výhod alebo zníženia platu z dôvodu nízkeho obratu, náročnejších požiadaviek atď. Možnosti je vždy niekoľko. A potom sú aj ľudia, ktorí ochotne so šéfom „spolupracujú“, a tí vedia, čo, ako, kedy a komu povedať. Treba dúfať, že sa všetci, teda aj ja, aj ochotní spolupracovníci, posunieme v poznaní a etickej zrelosti dopredu.

• samotný výdaj

Informovanie o účinkoch liekov a iných prípravkov pri výdaji je niekedy veľmi problematické. Najmä ak v lekárni nie je vytvorená zóna, ktorá umožňuje podať pacientovi informácie týkajúce sa intimity, bezpečným spôsobom. Hovoriť o týchto citlivých

s použitím určitých prostředků nebo metod buď přechodně nebo trvale. Vyznání lásky tu chybí otevřenost k životu. To se při PPR neděje. Životní rytmus ženy, Stvořitelův plán, zákony „přírody“ jsou respektovány. Vzájemné sebeodevzdání zůstává neomezené a bez výhrad. Skutečně mohou existovat důvody k tomu, aby se manželé po určitou dobu nebo dokonce trvale vědomě vzdali styku v plodných dnech nebo se dokonce „museli“ vzdát, protože by početí bylo nezodpovědné.

Je pravda, že PPR vyžaduje od muže a ženy někdy vědomou tělesnou zdrženlivost. Toto odříkání nemá „kazit radost“, ale podle svědectví páru, které touto cestou jdou, se projevuje pozitivně, když je přinášeno ve vzájemné shodě a z dobrých motivů. Čekání na druhého, odříkání se z ohleduplnosti – konečně z lásky k druhému – také z lásky k Bohu, budí zvláštní náklonnost, lásku a porozumění. Tato láska brání tomu, aby se do vztahu vplížila rutina a pouhá touha po uspokojení, i když může odříkání v některých situacích znamenat velkou oběť.

Roland: Jasné, není to vždycky jednoduché, když člověk nemůže mít sex, kdykoliv chce. Ale zaprvé je těch opravdu červených dnů vždycky jen pár, a zadruhé se více učím být pozorný k jinému rozpoložení své ženy. To je podle mého názoru při PPR důležitý proces. Spojuje nás stále více vzájemná úcta.

PPR je cestou lásky. Nový průzkum ukazuje, že mají páry, které je praktikují, překvapivě nízkou rozvodovost – ne jenom, když jsou hluboce věřící. I při distancovanější náboženské praxi je počet rozvodů podstatně nižší: věřící páry 5%, distancovanější 12,4%, obecný průměr 45-50%.

Náročné, ale vyplatí se ...

Přiznávám: Církvi doporučovaná cesta je náročná a je nutno se ji naučit. Nepředpokládá jen, jak už bylo řečeno, vzájemnou ohleduplnost a sebeovládání, je potřeba, aby muž aktivně spolupracoval. Vyžaduje porozumění řeči ženského těla, společné rozhovory, při kterých dojde i na intimní otázky. Takové důvěrnosti by měly být samozřejmé.

Manželé zakoušejí, že takový způsob života dělá jejich lásku dobře, udržuje ji bdělou a živou, zatímco při užívání antikoncepcie dochází po několika letech často k ochladnutí, ztrátě zájmu, až i znechucené, zvlášť na straně ženy.

V neposlední řadě je život s PPR prostě zdravý. Rizika užívání hormonů a operativních zákonů jsou nepopiratelná.

Zkuste to ...

Možná ve vás tento text vzbudil zvědavost. Vyplatí se se touto tematikou zabývat; ano, odvážit se a prostě přestoupit, pokud byla vaše dosavadní praxe jiná. K tomu je potřeba poradenství, vyučování a v podstatě opravdové obrácení.

Odvažte se tohoto dobrodružství. Vyhrajete! Bůh stojí na straně těch, kdo opravdu milují!

*Příloha k 102. číslu bulletinu Ligy pár páru ČR, Noviny z rodiny LPP
Více informací o „dobré cestě“ lze najít na www.lpp.cz a www.lpp.sk.*

Dobrá cesta

Manželství, sexualita a dar života
Biskup Klaus Küng

Milí čtenáři,

co vlastně přesně říká katolická církev o manželství, sexualitě, dětech a anti-koncepci? Proč dnes stejně jako dříve drží jasnou pozici? Těmito otázkami bych se chtěl v této brožurce zabývat a pokud možno dát na ně srozumitelné odpovědi. Vzhledem k vzrůstající ztrátě orientace dávají dlouhodobě opravdu uspokojující odpovědi jen osvědčené způsoby života. Umožňují páru růst hlouběji v lásce a obstojí i před moderní empirií a vědou.

Tento brožurou bych vás ale také rád pozval, abyste se v této oblasti vydali na „katolickou cestu“.

Dobrá cesta vás povede ke šťastnému cíli,

Váš biskup Klaus Küng

Referent pro manželství a rodinu Rakouské biskupské konference

Manželství: i dnes pěkné slovo, které budí očekávání

Když je člověk zamilovaný, má určitou touhu. Muž a žena chtějí být jeden pro druhého oporu, zakusit lásku a štěstí, založit rodinu – zkrátka, přejí si manželství, které jim bude celý život působit radost a naplnění. Ačkoliv se dnes na první pohled zdá, že je větší strach ze závazků než dříve, myslí tak i většina mladých lidí. To ukazují i nejnovější studie veřejného mínění. Manželství, rodina, láska a věrnost jsou v těchto statistikách vždycky na vrcholu žebříčku.

Nejsou to často přehnaná očekávání? Ano ... a také ne. Protože tato toužebná očekávání patří odedávna k Božímu plánu. On přece stvořil člověka jako muže a ženu. Ta touha, ta schopnost muže a ženy vstoupit do svazku lásky na celý život je člověku zapsána hluboko do jeho přirozenosti. Proto je to ta „královská cesta“ jak najít v tomto světě pravé štěstí a pravou spokojenosť.

Že se zdá právě v dnešní době obzvláště těžké tato nejhlbší přání uskutečnit, nelze popřít. Vztahy se hroutí zjevně častěji než v minulosti. Méně lidí má odvahu říci ano k pevnému vztahu a k dětem. Možná je to tím, že nám láska, věrnost a vztahy nepřipadají snadné. Štěstí je něco živého, křehkého, co je třeba se učit a oč je třeba pečovat. Dnes nemají mnozí lidé v době dětství a dospívání možnost to všechno zažít a naučit se to.

Na takové úvahy chce katolická církev navázat a ujistit je: „Ano, také a právě dnes lze žít lásku, věrnost, naplněný sexuální vztah a štěstí v manželství! Tento text chce ukázat jak je možné stavět vztah od začátku na stabilní, pevné a trvalé základy. Mimo to ukazuje způsob jakým mohou muž a žena i uprostřed problémů najít nový začátek a vrátit se k pravým kořenům svého vztahu.“

Určitě se vyplatí udělat inventuru potíží, kterým jsou dnes láska, vztahy a sexualita vystaveny. Pak bude také snazší mluvit o řešeních.

Potíže v naší době

Dnes se zdá být všechno jiné než dříve – těžší. Mnozí mladí lidé nechápou, proč mají uzavřít manželství, to znamená se definitivně vázat – jak církev doporučuje a dokonce hlásá jako přikázání – než se k sobě nastěhují a začnou spolu žít. Protože je tolik rozvodů, považuje většina dokonce za prozírávě, nejdříve na nějaký čas „vyzkoušet“, jestli se k sobě opravdu hodí a dokážou spolu žít. V posledních desetiletích je to ten „obvyklý“ způsob, jak založit rodinu. Větší část takových páru se pak po narození prvního nebo druhého dítěte rozhodne pro civilní sňatek, u věřících páru následuje často, pokud se zdá být vztah dostatečně pevný, ještě i svatba v kostele. Že přes všechny tyto „pojišťovací“ praktiky dochází u vysoceho procenta i církevně oddaných k rozvodům je na pováženou. Čím to asi je?

„Sklouznout do manželství ...“

Je tento právě popsaný způsob zakládání rodiny dobré promyšlený a děje se takový vstup do manželství opravdu ze svobodného rozhodnutí? Mnohé páry, které poměrně bez rozmýšlení navázaly intimní vztah, cítí později, že se k tomu, aby se mohly trvale zavázat – pokud jim o něco takového vůbec šlo – příliš málo znaly. Je to pak div, že dochází k bolestným rozchodům?

Protože si chtejí ušetřit bolest rozchodu, zůstávají mnohé páry přece spolu. Sňatek má pak jejich vztah „zachránit“. Proto se nezřídka stává, že páry do manželství tak říkajíc „sklouznou“. Ještě komplikovanější situace nastane, když jako ovoce vztahu přijde na svět dítě. Někteří se berou také kvůli tomu, že je žena v „jiném stavu“. To je okolnost, bez které by se mnozí případně jeden pro druhého vůbec nerozhodli. V takové situaci si má ten pár položit otázku: „Vzali bychom se, i kdybychom neměli spolu dítě?“ Dítě je pochopitelně dobrým důvodem ke sňatku a převzetí zodpovědností – nesmí to ale znamenat sňatek z donucení.

Je každý vydán svému osudu a duchu doby? Církev navrhuje dobrou cestu. Má pádné důvody k tomu, aby učila, že pohlavní sjednocení muže a ženy patří do manželství, protože to předpokládá delší a pomalejší proces, při kterém se mohou poznávat a učit lásce a především definitivní rozhodnutí jednoho pro druhého a také vědomé „ano“ vůči dětem. Právě tak – a pouze tak – bude pohlavní sjednocení dovršením manželského svazku, něčím velmi vzácným, velikým tajemstvím, něčím posvátným – totiž nejhlbším vyjádřením vzájemného odevzdání a vzájemného sebedarování. To je přiznání se k Bohu Stvořiteli, prapůvodci života a lásky. To jsou dimenze, které dnes mnozí často nemohou zakusit.

Sexuální výchova a kontracepce

Jakým způsobem jsou dnes mladí lidé uváděni do tématu sexuality, manželství a věrnosti? Místo širokého, celostního pohledu na vztahy, lásku, věrnost a manželství, je tematika silně zjednodušena a zredukována na ochranu před početím. Mladí lidé jsou velmi podrobně seznamováni s rozmanitými metodami antikoncepce, protože se vychází z předpokladu, že mnozí z nich mají již od 14, 15 let pohlavní styk; je antikoncepční mentalita pochopitelná. Člověk chce přece zabránit otěhotnění nebo nákaze pohlavně přenosné chorobou. Ale silné zaměření právě na tyto aspekty je nedostačující, jako když se na široké téma díváme tunelem.

ctnost manželské čistoty. Děti církve, které se opírají o tyto zásady, nesmějí při řízení porodnosti nastoupit cesty, jež zamítá učitelský úřad církve, vykládající Boží zákon.“ (*Gaudium et spes* 51)

Aby věc objasnili, učí Papež Pavel VI., že je manželům dovoleno omezit pochlavní spojení na neplodné dny cyklu ženy, když jsou k tomu závažné důvody. Při takovém způsobu života nebudou láskyplné sjednocení a plodnost od sebe odděleny, jen se v některých dnech manželé styku vzdají.

Citovaný výnatek z koncilních dokumentů je jasnou výpovědí, která však projeví svou plnou sílu až v láskyplném jednání manželů. Muž a žena jako odraz Boha jsou spolustvořiteli v spasitelném plánu.

Nebudou mít takoví manželé nekonečně mnoho dětí?

Dnes šířené a uznávané symptotermální metody PPR (např. podle Dr. Rötzcera) jsou při správném použití nejméně tak účinné jako „pilulka“. Přesto mají páry, které podle ní žijí, často více dětí. Antikoncepce pomocí pilulky vede často k protidětské mentalitě. „Demografická zima“ ohrožuje budoucnost naší západní společnosti. Porodnost 1,4 děti na pár je toho dokladem. Páry, které žijí PPR (podle Rötzcera) mají v průměru tři děti. To znamená, že PPR posiluje otevřenost a pozitivní nastavení vůči dětem.

Pravděpodobně to souvisí nejen s jejich přirozenou vnímavostí, ale i s tím, že při tomto způsobu mají muž a žena měsíc co měsíc před očima tajemství života. Takové páry jsou zjevně spíše ochotny říci ano k dalšímu dítěti, které představuje nepochopitelný zázrak. To vzájemné čekání a sjednocení v lásce podle Božího plánu zřejmě budí touhu po rodinném přírůstku.

Birgit: Tím, že s manželem vědomě prožíváme můj cyklus a úplně přesně víme, kde právě jsem, roste náš respekt k tomu, co se ve mně děje. Prostě se neustále zabýváme spojením „sexualita – plodnost“. Možná máme i proto čtyři děti. Když někdo bere pilulku, je tento aspekt „vypnutý“ a člověk může téma „dítě“ po celá léta vyloučit.

Maria a Leo: Pro nás jsou různé fáze cyklu nádhernou příležitosti zabývat se naší sexualitou a plodností. Mariiny plodné dny nám dávají prostor mnoha způsoby kreativně prožívat náklonnost a lásku.

Církev má dobré důvody k tomu, aby povzbuzovala k velkorysosti v otázce dětí a v situacích, kdy existují vážné důvody (protože je doporučována delší pauza, nebo trvale není další početí zodpovědné) vyzývala k morální cestě. Tak učila církev odedávna. Až do 30. let minulého století stejně učily i evangelická náboženská společenství a pravoslaví.

Tak ještě jednou: Proč má být přirozená regulace početí lepší než antikoncepce?

Je život s PPR opravdu tak „přirozený“? Nejde tady úplně stejně o vědomé zabránění početí tím, že se v určitých dnech vzdáme pohlavního styku?

Zásadní rozdíl tkví v tom, že antikoncepce mění akt manželské lásky v jeho významu tím, že ruší propojení obou významových složek pohlavního styku

sice pohlavní styk, ale není to žádné vzájemné sebeodevzdání. Myslí, že musí být opatrní. Chtějí vyzkoušet něco, co se vyzkoušet nedá. Ve skutečnosti není tato cesta opatrná, ale velmi riskantní. Když se takové vztahy pak přece rozpadají, protože si životní partneři mají málo co říci a základy pro společný život chybí, dochází nevyhnutelně k hořkým zklamáním a hlubokým poraněním. Přitom trpí konečně nejvíce případné děti.

Znovu opakuj: Nejlepší je se napřed dobré poznat a pak, když rozhodnutí dozraje, po poctivé a důkladné přípravě na manželství uzavřít sňatek. Jdu dokonce tak daleko, že vyzývám páry, které už spolu bydlí, aby si znova zařídily samostatné domácnosti. Tak si mohou s patřičným odstupem jasněji a konkrétněji položit otázku, zda se k sobě hodí, aby se svědomitě připravovali na manželství a řekli své ano svobodně. V každém případě – i když se nedokázou rozhodnout pro rozdělené bydlení – udělají dobře, když podniknou všechny kroky k tomu, aby si zjednali jasno a došli ke konečnému rozhodnutí. Společný život „nadivoko“ je možno označit za církevně neregulérní situaci a lásce partnerů natrvalo nedělá dobře.

Proč je církev dokonce proti antikoncepcii v manželství?

Pro mnohé lidi je tato část církevního učení úplně nepochopitelná. Když navíc slyší, že církev odmítá antikoncepci, ale doporučuje přirozenou regulaci početí, zní to pro ně opravdu podivně: Pilulkou nebo kondom – ne, přirozená regulace – ano, což pak se přitom také nepředchází početí?

Ve skutečnosti jsou rozdíly mezi (mechanickou nebo hormonální) antikoncepcí a přirozenou regulací početí (PPR) a důsledky rozhodnutí pro jedno nebo druhé větší, než se při povrchním pozorování zdá.

Užívání antikoncepcí se především dotýká vztahu manželů a autenticity jejich sebeodevzdání při tělesním spojení. Také vztah k Bohu Stvořiteli a Původu každého života a lásky je tím zasažen.

Církvi doporučené PPR – které bude popsáno níže – respektuje řád Stvořitele. On přece v manželství, konkrétně v manželském intimním sjednocení, propojil nejhlobší duševní a tělesný výraz vzájemné lásky a jednoty s možností početí člověka jako ovoce této lásky a jednoty. Antikoncepce ničí toto propojení a PPR je posiluje.

Mně ten rozdíl stále není jasný!

Antikoncepcí je sexuální spojení zneplodněno, ať už mechanickými, chemickými nebo hormonálními prostředky, nebo trvalou sterilizací muže nebo ženy. Člověk chce mít pohlavní styk, pokud možno bez časového omezení a bez následků. Jde primárně o výraz vzájemné náklonnosti a s tím spojené uspokojení.

Druhý vatikánský koncil zásadně jasně formuloval, že pohlavní akty v manželství jsou plně důstojné a hodnotné. Přitom však zdůraznil: „Když tedy běží o to, jak uvést v soulad manželskou lásku s odpovědným sdělováním života, nezávisí mravní povaha jednání jen na upřímném úmyslu a zhodnocení pohnutek, ale musí se určovat objektivními měřítky, vztáty z přirozenosti lidské osoby a jejích činů; tato měřítka uchovávají celý smysl vzájemného darování i lidského plození v ovzduší pravé lásky. To ovšem nelze uskutečnit, nepěstuje-li se poctiv

Navzdory sexuální výchově a spoustě informací o antikoncepci děvčata a mladé ženy otěhotní. V čem to je, že se „přihodi“ taklik děti? Chybí ještě víc osvěty, jak se někteří domnívají, nebo prohlubuje právě tento druh osvěty dojem, že s tím nebo oním partnerem intimně žít je „normální“?

Ochrana před početím je i v pozdějším věku důležitým tématem. Nejčastějším prostředkem antikoncepce je pilulka, protože se má vzhledem k okolnostem vyloučit těhotenství.

I v manželství je antikoncepce téměř samozřejmá. To se týká i mnohá katolických manželů.

A člověk se ptá: Jak může být církev za takových okolností proti antikoncepcii?

Antikoncepce sama je prastará. Už starí Egypťané znali něco jako kondom. V nejrůznějších kulturách se používaly všelijaké bylinné výtažky jako abortiva nebo kontraceptiva. V 60. letech minulého století došlo ale ke zcela nové situaci. Vývoj „pilulky“, která byla obrovským finančním úspěchem farmaceutického průmyslu, způsobil nakonec trvalou společenskou změnu.

Papež Pavel VI. brzy rozpoznal nebezpečí, která tím světu hrozí. Mnohé negativní dopady, které tento papež předpověděl, se staly skutečností. Církev je přesvědčena: Antikoncepční mentalita vede v oblasti sexuality k mnoha negativním jevům, které člověka v konečném výsledku udělají nešťastným. To není výraz „nenávisti k tělesnému“, ale právě naopak i vědomí duševní a tělesné celistvosti člověka a současně výraz hluboké starosti o člověka a jeho ideály „lásky, věrnosti, manželství a rodiny“.

„Sex“ se stal v míře před několika desetiletími nepředstavitelně konzumní záležitostí. Dnes se zdá zcela „normální“, když náhodná známost spěšně vede k intimnímu spojení. Ve filmech a v televizi je to neustále předváděno, a sotva kdo tuto automatizaci zpochybňuje.

Když ale člověk ve srovnání s tím zváží hluboký význam a důstojnost manželského sexuálního sjednocení, pak je mu hned jasné, že více méně chvílkové setkání nemůže být výrazem obšťastňujícího vzájemného sebedarování. Následky takové povrchnosti jsou větší a závažnější, než je obvykle prezentováno. Přitom se ztrácejí „poklady“. Manželská intimita je něco zcela jiného!

Jeden z možná nejzávažnějších následků dnes obvyklého způsobu života potvrzuji i psychologové: pojící síla pohlavního aktu se při častém střídání partnerů vytrácí. Co to znamená? Snižuje se směrování pohlavní touhy na jednu konkrétní osobu a stále silněji vystupuje do popředí snaha o vlastní uspokojení, stále nezávislejší na nějaké osobě. Dnešní praxe se u nemálo lidí blíží promiskuitě – štědrému střídání sexuálních partnerů. Někdy nabude sexuální uspokojení se střídavými partnery charakter závislosti.

Takové předcházející zkušenosti mohou být pro manželství velmi zatežující, když pohlavní spojení manželů vyvolá u některého z nich vzpomínku na pohlavní styk s jinou konkrétní osobou a ta zůstane v jeho fantazii rušivým způsobem přítomna. To se může stát velkým problémem při intimním spojení manželů.

a nezřídka mít za následek frigiditu (pohlavní chladnost). Často se pak paralelně k manželství navazují další milostné vztahy, když přejde čas zamilovanosti, která podle výpovědí psychologů trvá někdy jen několik měsíců, nanejvýše dva roky.

Těhotenství

Přes masivní rozšíření antikoncepčních prostředků dochází poměrně často k nechtěným otěhotněním. To se týká nejen mládeže a párů, které spolu žijí volně, ale i manželů.

K potratům dochází nejčastěji po druhém nebo třetím dítěti. Antikoncepce není tak efektivní, jak nám reklama namlouvá.

Zdravotní rizika antikoncepcie

Ve veřejných diskusích jsou někdy zamlčována zdravotní rizika. Upozorňuje se jen na riziko, které představuje užívání pilulky pro kuřáky. Přitom je užívání pilulky zvláště vážným zásahem do hormonálního pořádku u mladých dívek. Také se neupozorňuje na to, že při pohlavním styku se střídáním partnerů existuje velké riziko infekčních a pohlavně přenosných nemocí, které nezřídka vedou u žen ke sterilitě. Stejně tak se málo mluví o tom, že zvláště gestagenové preparáty a spirála potlačují nidaci a mohou tedy působit raný potrat; to platí i o dvoufázových preparátech, když se neužívají s přesnou pravidelností.

Zvlášť to platí o „pilulce po“. V současnosti bývá institucemi a lékaři často doporučována jako „nouzová antikoncepce“ v případech, kdy dojde k nečekanému pohlavnímu styku bez „ochrany“. Výraz „nouzová antikoncepce“ zakrývá skutečnost i dopady. Je na pováženou, že právě tyto preparáty obsahující vysoké dávky hormonů představují velké zdravotní riziko a účinkují různě podle toho, kdy byly užity. Když je pilulka užita včas před ovulací, může potlačit ovulaci a vyloučit možnost početí. Když naproti tomu je pilulka užita těsně před nebo po ovulaci, způsobí krvácení ze spádu, takže se případně oplodněné vajíčko (embryo, – dítě) nemůže v děloze uhnízdit. V takovém případě jde o potrat v nejranějším stadiu. Je jen otázkou statistické pravděpodobnosti, která z těchto eventualit nastane. To reklama na „pilulku po“ většinou nezmiňuje.

Antikoncepce podminovává lásku

Antikoncepce ubírá pohlavnímu odevzdání se jeho zvláštní hodnotu a jedinečný význam. Antikoncepce má – nezávisle na tom, zda si to tí, kdo jí praktikují, uvědomují – dopad na vnitřní postoj. Páry užívající antikoncepci se sice tělesně sjednocují a možná si říkají, že se vzájemně odevzdávají, že si patří, ale ve skutečnosti se přece nedávají úplně, protože použitím antikoncepce pohlavní akt v jeho podstatě mění. Antikoncepce znamená buď obcházení plodnosti (kondom) nebo zásah do plodnosti jako by šlo o nemoc (pilulka aj.). Člověk něco „zadrží“, něco „od druhého nepřijímá“. Pohlavní sjednocení není tím, čím by mohlo a mělo být. Je velké nebezpečí, že to, co by mělo být výrazem úplného sebeodevzdání, úplného sebedarování druhému znamená spíše sobectví a je jen touhou po uspojkovení. Dříve nebo později se tento postoj může obrazit na celý vztah.

Příliš negativní pohled?

Někdo může namítnout, že je to příliš negativní pohled na způsob, jakým žije velká většina párů. Když církev říká takové věci, nechce jen kazit lidem radost. Ne, učení církve není včerejší, ale má velký potenciál pro budoucnost! Jde přece o důstojnost osoby a obhajobu personální lásky.

Dobrá cesta

Vyzkoušet cestu, kterou církev doporučuje se vyplatí. Je to dobrá cesta, která prospívá lásce a jak dosvědčuje mnoho párů, které se na ni spolu vydaly, je schůdná.

Tady navrhovaná alternativa se na první pohled zdá mnoha ženám a mužům nerealistická. Skutečně není v dnešním životním prostoru zcela snadné tu to cestu uskutečnit. Zamilovaný pár musí podniknout určité kroky. Dobrým startem do trvalého manželství, které si muž a žena přejí, je pomalé vzájemné seznamování. Nejlepší je žít oddeleně a se zakládáním domácnosti a rodiny začít až po svatbě. Když se mají rádi, je náročné nemít před manželstvím pohlavní styk a dodržovat určité hranice ve vyjadřování náklonnosti, zvláště dnes, kdy se zdá, že se toho (prý!) „nikdo“ nedrží. A přece je to správné a vyplatí se to. Milenci cítí, jak hluboká je touha a přece ještě zůstávají rozděleni. V této fázi si mohou sami ověřit, jestli si dokážou představit společnou budoucnost. Když je při vši sounáležitosti dodržován potřebný odstup, bude snáze jasné, je-li rozhodnutí trvalé a nosné. Je to velmi dobré předznamenání, když ze vzájemné úcty a lásky dbají na určité hranice a vyhýbají se všemu, co vede „příliš daleko“. Takový pár najde cestu k hluboké sounáležitosti a k pevnému základu k trvalému manželství, pokud jsou jeden pro druhého stvořeni. Přitom zjistí, že něžnost a lásku lze vyjádřit mnoha různými způsoby.

Günther: Proč to, že jsme čekali, našemu manželství prospělo? Tento postoj se nezakládal na žádné falešné staropanenské romantice. Chtěli jsme vytvořit ty nejlepší předpoklady k tomu, aby se naše manželství dlouhodobě vydářilo. Přirozeně to nebylo vždycky snadné a měli jsme dojem, že to všichni kolem nás dělají jinak. Nejnápadnější to bylo ve chvíli, kdy se někdo zeptal, zda může „k nám“ přijít na večeři, a byl hrozně udivený, že ještě žádné „u nás“ neexistuje. Po létech manželství mohu říci, že bylo to „čekání“ tím nejlepším rozhodnutím.

Tato zdrženlivost z lásky je současně výborným cvičením pro schopnost vzájemného ohledu a sebeovládání, které jsou i později v manželství důležité a nutné.

Námitka: Ale u páru, které žijí spolu, protože se opravdu jednou chtejí vzít, je to přece jistě něco jiného?

Není to jiné. Když už žijí, jakoby byli manželé, není ani v jejich případě pohlavní styk nakonec opravdovým výrazem sebedarováním, protože k tomu chybí předpoklady. Je to takové „ano, ale!“ Ještě se pro sebe definitivně neružodlí, často ještě nechtějí děti, chybí i jiné předpoklady pro uzavření manželství. A když tyto páry praktikují antikoncepcii, což je častý případ, pak je jasné: Mají spolu